

भिहितो यो ऽर्थः प्रत्यर्थी यदि तं तथा। प्रपद्य पारणं ब्रूयात्प्रत्यवस्कन्दनं हि तत्; or *Susr.*: सिरावधविधी पूर्वं नरा ये च विवर्जिताः। न तेषां नीलिकां विधेदन्त्राभिहितास्त्रिषक्; or इति यत्प्रागभिहितं विस्तरस्तस्य वक्ष्यते; or *spoken to, addressed*: e. g. *Bhāṭik.*: विपाको ऽयं दशग्रीव संदृष्टो ऽनागतो मया। त्वं तेनाभिहितः पथं किं कोपं न नियच्छसि; or *Daśakum.*: मया तु स्मयमानेनाभिहितम्। सौम्य &c.; see *Kaīyyāta*'s explanation at the end of अभिहित II. ² Determined, conveyed, explicit or clear (as the sense); e. g. *Pāṇini* inscribes the chapter treating on the use of the oblique cases: अनभिहिते i. e. when the sense of the case requires an explanation; the sense of the *base* is naturally conveyed by the first case or nominative (*Patānj.* to *Pāṇ.* II. 3. 1.: अनभिहितस्तु विभक्त्यर्थस्तस्मादनभिहितवचनम्। कः पुनर्विभक्त्यर्थः। एकत्वादयो विभक्त्यर्थाः। तेष्वनभिहितेषु कर्मादयो ऽभिहिता विभक्तीनामुत्पत्तौ निमित्तत्वाय मा भूवन्निति तस्मादनभिहितवचनम्। तस्मादनभिहिताधिकारः क्रियते। comp. II. 3. 46. and *Vārtt.*: अभिहिते प्रथमा); or *Nyāya S.*: अविशेषाभिहिते ऽर्थे वक्तुरभिप्रायादर्थान्तरकल्पना वाक्कलम्. See *Kaīyy.* at the end of II. ³ Placed upon, fastened upon; e. g. *Mānava-Kalpa-S.*: अभिहिततमं दक्षिणं कुर्यात् (scil. परिधिम्) i. e. placed nearest the *Āhavanīya* fire; or उपभृदुवयोः सकाशादभिहिततरा i. e. the जुहू is placed nearer the *Āhavanīya* than the उपभृत् and ध्रुवा (*Kumārila's Bhāṣya*: उपभृत्: सकाशाज्जुह्वराहवनीयसंनिष्ठतरा). See *Kaīyy.* at the end of अभिहित II.

2. m. (-तः) The proper name of a Gotra- or family-chief; his descendants are called अभिहिताः or आभिहितयः; another reading of the word is अनभिहित q. v. (*Vardhamāna*, the author of the *Gāṇaratnamahodadhi*: अभिपूर्वस्य हिनोर्तेर्द्धातेर्वा क्ते नञि च। अनभिहितस्तस्यानभिहिताः। आनभिहितयः। केचिदभिहितेति नञा विना पठन्ति। तत्राभिहिताः। आभिहितयः).

3. n. (-तम्) A word; e. g. *Kāvyaṣṭak.*: सामान्यरूपाणां पदार्थानामाकाङ्क्षासंनिधियोग्यतावशात्परस्परसंसर्गो यत्राप्यदार्थो ऽपि विशेषरूपो वाक्कार्यस्तत्राभिहितान्वयवादि का वार्ता व्यङ्ग्यस्याभिधेयतायां ये ऽप्याहुः &c.; or *Sāhityad.*: तात्पर्यार्थस्तद्वोधकं च वाक्यमित्यभिहितान्वयवादिनां मतम् (i. e. the opinion of those who contend that the purport of a sentence arises from the logical connexion between the words of the sentence); or *comm.* on the *Sāh.*: अभिहितानामभिधया लक्षणया वा पदोपस्थापितान्वयबोधवादिनां प्राचीननैयायिकानामित्यर्थः (the latter maintaining that the 'purport' of a sentence follows from the original or elliptical sense of the words themselves).

4. f. (-ता) The name of a plant (*Commelina salicifolia*); see *जलपिप्पली* (*Nigh. Prak.*). E. धा with अभि, kṛit aff. क्त (2. also referred to II. अभिहित).

II. अभिहित Tatpur. m. f. n. (-तः-ता-तम्) ¹ Gone. ² Increased. E. हि, with अभि, kṛit aff. क्त. [The latter word and its meanings on the authority of *Kaīyyāta* who has the following remark on अभिहित I. and II.: अभिपूर्वस्तावद्धातिर्वन्धनोच्चारणप्रतिपादनेषु वर्तते। अश्वाभिधानीमादत्त इत्यत्र बन्धनवृत्तिः। अभिहितः श्लोक इत्युच्चारणवृत्तिः। अभिहितो ऽर्थ इति प्रतिपादनवृत्तिः॥ हिनोतेरपि गतिवृद्धयर्थाभिहितमिति भवति. Comp. also the Etym. of I. 2.]

अभिहितत्व n. (-त्वम्) ¹ The being said, called &c. (see the preceding I.); e. g. *Śaṅkara* (on the *Ved. S.* 1. 25.): अथ यदुक्तं पूर्वस्मिन्नपि वाक्ये न ब्रह्माभिहितमस्ति गायत्री वा इदं सर्वं भूतं यदिदं किं चेति गायत्र्याख्यस्य चन्द्रसो ऽभिहितत्वादिति तत्परिहर्तव्यम्. ² The being determined, made clear; e. g. *Vārtt.* to *Pāṇ.*: सामिवचने प्रतिषेधानर्थक्यं प्रकृत्यभिहितत्वात्. E. अभिहित, taddh. aff. त्व.

अभिहित Tatpur. f. (-तिः) The same as अभिधान q. v.; e. g. *Durga* on *Yāska* (1. 2. मनुष्यवद्देवताभिधानम्): मनुष्यैस्तुल्यं मनुष्यवद्देवताभिधानम्। अभिहितरभिधानम्. E. धा with अभि, kṛit aff. क्तिन्.

अभिहित Tatpur. f. (-तिः) Invocation; e. g. *Yāska*: (on the word पूर्वहृत्) = पूर्वस्वामिभक्तौ. Comp. अभिहव. E. ह्वे with अभि, kṛit aff. क्तिन्.

अभिहितवै Tatpur. ind. (ved.) To make a libation of clarified butter into the fire; the same as अभिहितुम्; e. g. *Kumārila* (on the *Mānava-Kalpa-S.* द्वाङ्गुले समिधमभिहितुमिति श्वेनो ज्वलन्तो वा): यत्तु न समिदभिहितवा इत्युक्तम् &c. E. ऊ with अभि, kṛit aff. त्वे.

अभिहित Tatpur. m. (-मः) The same as अभिहव II.; see the instance given there. E. ऊ with अभि, uñ. aff. मन्.

अभिहित Tatpur. m. f. n. (-त-त-त) ¹ Oppressed or overpowered, with sin; e. g. *Rīgv.*: स नस्त्रासते दुरितादभिहितः शंसादघादभिहितः (*Sāy.*: सो ऽपिरभिहित आभिमुख्येन पापैर्द्विजमाणात्तो ऽस्मान्दुरितात्पापात्त्रासते.....। अभितो द्विजमाणादघात.....चासते). ² Acting offensively, an enemy; e. g. *Rīgv.*: अभिहितमसि हि देव विष्यट् (*Sāy.*: हे देव अभिहितमभिमुख्येन कुटिलं कुर्वतां दिवां विष्यट् विशेषेण बाधको ऽसि हि); or *Atharv.*: अप तस्य द्वेषो गमेदभिहितो यावयच्छुमन्ति तम्. E. हु (a shorter form, and considered as a substitute, of हृ; comp. *Pāṇ.* VII. 2. 31.), with अभि, kṛit aff. क्तिप्.

अभिहित Tatpur. f. (-तिः) (ved.) Offensiveness, injuriousness; e. g. *Rīgv.*: शतभुजिभिस्समभिहितरेघात्पूर्वी रक्षता मरुतो यमावत; (where it is used as epithet of अघ; *Sāy.*: अभिहितरेभिभवकरणात्कुटिलस्वभावादघात्पापादावत); or personified: offensive, injurious, inimical; e. g. *Atharv.*: अपानपादभिहितो गयस्य चिद्देव त्वर्ध्वधय सर्वतातये. E. हु (a shorter form, and considered as a substitute, of हृ; comp. *Pāṇ.* VII. 2. 31.), with अभि, kṛit aff. क्तिन्.

अभिहार Tatpur. m. (-रः) (ved. Probably.) Evil, misfortune, sin; e. g. *Atharv.*: यो अस्व समिधं वेद चत्रियेण समाहिताम्। नाभिहारे पदं नि दधाति स मृत्ववे 'he does not put his foot into misfortune (or into sin which leads) to death'. (*Roth and Whitney* in their edition of the *Atharv.* write अभिहार; but the former gives in a quotation of this passage in his Dictionary the form अभिहार which seems less correct.) E. हृ with अभि, kṛit aff. घञ्.

I. अभी. A protracted form of अभि which occurs especially as the first part of several Tatpur. See the following articles and the Preface.

II. अभी Bahr. m. f. n. (-भोः-भीः-भि) Fearless; e. g. *Rāmāy.*: निश्चयन्तं यथा नागं रावणं वानरोत्तमः। सहसा परमोद्विगः सोपासर्पदभीक्षतः; or *Bhāṭik.*: अभिघातावरं तुङ्गं भूतं रचिरं पुरः where the comm. analyze अभिघातावरं either अभिघाता (fut.) and वरम्, or अभिघा (instr.